

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericăscă — Apare în fiecare Sâmbătă

Apostolul păcii

(+). Alaltăieri, Joi seara, undele eterice purtau în lungul și largul lumii glas de părinte îndurerat. Era glasul Vicarului Domnului care, din reședința sa dela Castel Gandolfo, se adresa omenirii îngrozite de spectrul războiului ce se desena la orizont, făcând apel la toți câți mai au sentimentul umanității, să facă tot ce e cu putință pentru menținerea păcii.

„In timp ce milioane de oameni trădesc în neliniște în fața primejdiei iminente de război, — a spus Suveranul Pontif — și în fața amenințărilor masacrelor și ruinelor fără seamăn, noi primim cu inima noastră părintească turburarea fiilor noștri și invităm pe episcopi, pe clerici, pe călugări și pe credincioși să se uncască cu noi în rugăciunea cea mai plină de încredere și cea mai tăruitoare, pentru păstrarea păcii în justiție și în caritate.

„Norodul cucernic să recurgă încodată la această putere neînmărmă, dar de neînving, a rugăciunii, pentruca Dumnezeu, în mâinile căruia este soarta lumii, să susțină la toți guvernării încrederea în căile pacifice ale negocierilor leale și ale păcii, adesea repetate, sentimente și fapte în stare de a favoriza pacea și de a o întemeia pe baze sigure, bazele dreptului și ale poruncilor Evangheliei”.

Intretăiat de suspine, acest apel duios și mișcător se încheia cu oferta făcută lui Dumnezeu de Capul creștinătății ce ruga pe Atotputernicul să-i primească viața drept jertfă pentru pacea lumii. De două ori a făcut Papa această ofertă sublimă, după care, în sfâșietoare hohote de plâns, a dat omenimei binecuvântarea sa.

De peatră să fie fost inima cuiva, și tot s'ar și muiauză cuvântul Sf. Părinte. Era atâta îngrijorare, atâta sfâșietoare durere în ell Se simțea că cel ce grăiește e copleșit de negrăită suferință și că-l frământă temeri de nespuse. Nimic nu vedea mai bine imensitatea pustirii în oameni și în valori etice și artistice. De aceea a tăruit mereu, cu vreme și fără vreme, pentru potolirea patimilor ce pregăteau calea prăpădului; și pentru evitarea isbucnirii furtunei.

Chiar și acum de câteva zile, ce cuvinte calde pentru binele păcii a avut către reprezentanții organizațiilor „Apóstolatul Rugăciunii” din nu mai puțin de șasezeci eparhii italiene, Cum le-a legat de suflet să deprindă acest apóstolat „care nu închide calea, dimpotrivă: tuturor celor ce-l practică, deschide posibilitatea să ia parte la atâtea altele, la toate apóstolatele”.

Acestui Sf. Părinte, Pius XI: apóstol al păcii. Cu vorba și cu fapta. Totdeauna și pre-tutindenea. — Ceriul să-l fiind încă mulți ani și să-i asculte rugile de zi și noapte. Odată toate în slujba păcii sunt puse.

Ziua Seminarului

Observații și sugestii la o problemă care începe a fi îngrijorătoare

de Preotul Leon I. Sârbu

De câteva zile, citadela culturii românești și creștinești dela îmbinarea Târnavelor, mica Romă, și-a deschis brațele, deastădată mai larg decât oricând, ca să primească tineretul, de ambele sexe, dornic de a se adăpa la izvoarele științei și ale virtuții cultivate în școlile sale.

Crainici din toate părțile țării, din Sătmăr până la Constanța, au năvălit însetați să soarbă din izvoarele cristaline. Unii au părăsit orașe mari, cu dascăli învățați, cari au renume mondial, numai să poată primi cunoștințele de lipsă și oțelirea voinții în școlile întemeiate de vlădicii P. P. Aron și V. Suciu.

Azi au început să sosească, cu fața rumenă de arșița soarelui, și clericii Seminarului Bunevestiri; „sarea” și „lumina” de mâine a satelor și a orașelor noastre. Vin și ei, cu dor dorind — mai ales dâșii — să se îmbogățească din comoara științei și în special a virtuților. Vin să adâncească înalte probleme filosofice și teologice.

În numărul trecut, din 24. IX. c., P. Străjeru, sub titlul „Fenomen îngrijorător” vorbind de pricinile numărului scăzut al chemărilor preoțești, în locul întâi amintește, în treacăt, de greutățile materiale: „simțitoare spese de întreținere și altele destule” cu cari trebuie să lupte levii seminariilor noastre din țară.

Deși Sf. Sa spune, că „nu aceasta, însă, e piedeca principală în calea tineretului spre atellerele Spiritului”, totuși piedeca aceasta nu trebuie nesocotită.

Pentru ceice au aflat calea spre altar, aceasta este o piedecă din cele mai serioase. Dintru început fimem să stabilim că nu ne gândim pur și simplu la pregătirea de preoți buni, preoți funcționari. Astfel de preoți au putut face față greutăților înainte de războiul mondial. În împrejurările actuale dela noi avem lipsă de preoți zeloși, apóstoli, adevărați misionari. Căci adevăratul preot, în sensul integral al cuvântului, trebuie să fie un apóstol, un misionar gata la orice jertfă. Astfel de preoți însă nu vom avea dacă în Seminar nu li-se va da o pregătire serioasă atât intelectuală cât și morală.

Dar cu toată truda celor chemați să-i pregătească și cari — fără exagerare — în anumite privințe depun mai multă strădanie pentru a-i înzestra cu știință și virtute decât să depune în seminariile latine, totuși nu s'a putut ajunge — până acum cel puțin — la rezultatul dorit.

Nimeni să nu se mire! — Cum poți să aștepti dela tânărul levit român să adâncească serios și temelnic grelele probleme filosofice și teologice, când e încolțit de atâtea lipsuri și

impresurat de atâtea griji? Cum să se dedice cu trup și suflet unei pregătiri intelectuale și morale integrale, când știe că a lăsat acasă o mamă văduvită, cu o grămadă de copii, frați și surori cari — pentrucă s'a vândut câteva jug. de pământ ca să se plătească taxa la Seminar — rămân pentru totdeauna neîndreptății; — când știe că pentru a-și putea face studiile teologice, părinții au fost siliți să-și vândă vita din jug sau averea; când știe că dacă va vrea să devină preot zelos, preot apóstol, nu se va putea repara niciodată jertfa adusă de părinții săi? Cum să-l faci pe tânărul levit să lasă și să rămână idealist și desinteresat în viață, când e silit să păsească în via Domnului încărcat de datorii?!

Oricât de multă știință sacră și-ar fi înmagazinat și oricât de oțelit ar fi sufletește prin virtuți, vrând-nevrând, pe încetul va fi ispitit să vadă în credincioșii săi niște oițe bune de muls și de tuns, pe cari va căuta să le exploateze și să le jupoale, fără nici o milă, în loc să le conducă, cum ar trebui, la pășunea salvatoare și fericitoare.

E adevărat, că taxele la Seminar sunt cu mult mai scăzute decât la alte Facultăți. Dar aceste oferă un viitor mai lucrativ și o viață cu mai puțină jertfire de sine! Nu mai puțin adevărat este că azi Seminarul oferă un confort pe care înaltașii nici măcar nu l-au visat. Cu toate aceste, câte dorințe legitime și câte lipsuri, câte nevoi și câte neajunsuri! — Să mă ierte confracții din via Domnului, nu numai cei mai bătrâni ci și cei mai tineri, când le cer să-și aducă aminte cu ce greutăți s'au luptat, cu ce îmbrăcăminte, ghetete, pantaloni, albituri au umblat în timpul studiilor de Seminar.

Când te gândești ce sume fantastice cheltuește statul pentru pregătirea viitorilor ofițeri ai armatei deoparte, și de alta cât de puțin se jertfește, la noi, pentru viitorii ofițeri ai armatei lui Hristos, vrând-nevrând rămâi încrămăntat.

Iar când te gândești câtă grijă și atenție se dă leviiilor din seminariile bisericii apusene, câți tineri săraci din aceste seminare au posibilitatea, mai ales în cursul vacanțelor, să facă nenumărate excursii, să facă studii de specialitate, să lasă în viață cu o bibliotecă personală bogată, — iar de altă parte la clericii noștri cari n'au nici măcar puțină de a ajunge la manuale de școală, fără ca să vrea, te cuprinde jalea. Statul poate cheltui oricât de mult pentru pregătirea viitorilor ofițeri, pentrucă are de unde. Biserica apuseană încă cheltuește, cât e necesar, ca să-și pregătească viitorii preoți cât mai bine.

La sumele trebuitoare pentru aceasta, Biserica ajunge prin colecte făcute anume pentru întreținerea Seminarilor. Chiar și la noi în țară, de pildă Episcopia romano-catolică de Iași face astfel de colecte de două ori pe an: la Crăciun și la Paști. Deși nu are decât numai pe jumătate atâția credincioși câți avem în arhidieceză, totuși cu ocazia colectei făcută pentru Seminar de Crăciunul a. 1936, a realizat suma de Lei 210.739; adică: două sute zece mii șaptesute treizeci și nouă (vezi „Lumina creștinului” nr. 4 din 1937).

Noi încă avem lipsă de preoți zeloși, preoți apostoli, gata la orice jertfă, căci numai cu astfel de preoți vom putea rămânea tari pe poziții în fața atacurilor infernale tot mai dese și mai sistematice ale neodihniiților. Numai cu astfel de păstori vom putea scăpa, din gura lupilor răpitori, oițele încredințate nouă. Numai cu astfel de preoți misionari vom putea recăștiga zecile și sutele de mii de suflete pierdute în Vechiul-Regat și mai ales în Dobrogea. Numai cu astfel de preoți bine pregătiți intelectualicește și moralicește putem nădăjdui să se ajungă la adevărata unire în credință a tuturor Românilor.

Biserica noastră fiind despoiată de averile de odinioară, iar azi nedispunând de fonduri, n'are altă cale de urmat decât aceea a colectelor, pe care o urmează biserica latină.

Când pomenim de colecte, și mai ales de noul colecte, fiindcă știm că — fără să vrem — indisponem și chiar supărăm pe anumiți frați preoți, le cerem iertare înainte.

În anii din urmă s'a introdus „Ziua misionară”, „Ziua agrului” și alte colecte, toate aducând rezultate îmbucurătoare. Aceste zile sunt adevărate cursuri la cari se învață și ni se dă ocazie tuturor de a deprinde spiritul de jertfă, care până acum în anumite parohii abia dacă a fost cunoscut.

De aproape un deceniu s'a discutat în cerc mai restrâns despre introducerea și la noi a colectei pentru întreținerea clericilor, corespunzătoare timpurilor în cari trăim. Dacă sunt potrivite și chiar de lipsă: „Ziua misiunilor”, „Ziua agrului” etc., apoi mai de lipsă decât ori care este „Ziua Seminarului”. Căci pe

această cale vom ajunge să putem pregăti conform timpului preoți-jertfelnici, adevărați apostoli de cari are nevoie biserica noastră, cari printr'o viață preoțească ideală vor putea însufleși membrele trupului tainic al lui Hristos, ca să jertfească la rândul lor tot ce numai se poate pentru lipsurile Miresei Domnului, așa că celelalte colecte prin Ziua Seminarului numai câștiga pot. — Clericii încă se vor simți fericiți să se roage zilnic și să se cuminece pentru binefăcătorii lor.

Ziua Seminarului până acum a fost o dorință pie, „pium desiderium”. Astăzi însă, când prin faptul că pentru a deveni preot se cer cinci ani de petrecere în Seminar, deci mai multe spese ca până acum, astăzi ziua Seminarului devine o necesitate.

Avem nevoie de preoți bine pregătiți din toate punctele de vedere, de preoți curați ca îngerii și însufleșiți asemenea arhanghelilor. De aceea e timpul suprem de a se introduce „Ziua Seminarului”. Cea mai potrivită zi pentru această colecție s'ar părea ziua de 8 Noembrie, ziua sf. Arhanghelii. Superioritatea bisericească are dreptul și putința de a o introduce dacă va afla de cuviniță. — Fiat! Fiat!

Catiheții la școlile primare. Este o veche și legitimă dorință a tuturor celor ce au la inimă bunul mers al educației religioase: ca școlile primare din comunele mari să aibă catiheții proprii, cum au cele secundare. Parohul, obligat prin lege la instrucția gratuită a școlărilor din parohia sa, se găsește în imposibilitate fizică de a împlini această obligație pastorală acolo unde are de îngrijit mii de suflete și de propus 10 ori chiar peste 20 ore de cateheză în școală. Dacă se întâmplă, pe deasupra, să mai fie și protopop, ar trebui să-și viziteze parohiile și să nu lipsească nici dela birou. Este, evident, o situație deadreptul absurdă.

De aceea ne-am bucurat foarte mult cetind, zilele trecute, că ministerul educației naționale s'a interesat de aproape și a orânduit din nou chestiunea catehizării în școlile primare din capitală, numind catiheții pentru toate. E un pas înainte, care deschide drum pentru deslegarea integrală a problemei. Ceeace s'a făcut

în capitală, e necesar să se facă în toată țara. Pretutindeni unde, după anumite criterii obiective, se va constata că parohul nu are timp necesar pentru instrucția religioasă a copiilor. Acesta va fi cazul, de sigur, numai în parohii mari, cu multe școli ori cu prea multe ore de cateheză. Așa că nu s'ar face o prea mare greunare a bugetului prin numirea catiheților necesari.

Să sperăm că ministerul va continua frumosul început din capitală.

23 Octombrie: Ziua Misionară

Sfântul Părinte, primind în audiență pe Ex. Sa Mgr. C. Constantini, Secretarul Comisiei de Propaganda Fide, și-a manifestat neliniștea adâncă pentru masele fără număr, cari zac în umbra morții și cari, necunoscând încă în mina lui Hristos, nu sunt fii ai lui Dumnezeu prin botez, nici frați ai lui Hristos. Preafericitul Părinte a invitat pe toți credincioșii să și le doiască zelul și dragostea, pentru a putea recâștiga cât mai curând și cât mai eficace în ajutorul fraților lipsiți de fericirea cerească de-aici și de-acolo creștini.

Situația e dureroasă: după două mii de ani de creștinism mai sunt încă sute de milioane de păgâni. Deși s'a lucrat mult pe acest teren, mai este încă foarte mult de făcut.

Se simte azi lipsa clerului localnic. Oricât de mulți și zeloși ar fi misionarii, totuși greu pot munci, din cauza regiunilor necunoscute, a climei, a limbii și a obiceiurilor. Ei încep, dar perfectarea o pot face numai localnicii, anume pregătiți pentru aceste. Iată de ce Sfântul Părinte recomandă atât de călduros „Opera Sf. Apostol Petru” în Scrisoarea Sa „Abia ridicați la catedra Pontificatului”. Pe lângă misiunile a înțeles perfect de bine că numai creind un cler localnic, misiunile vor fi de aceea a întemeiat, a lărgit atâtea Seminaruri unde tinerii veniți din îndepărtata China și Japonia să poată fi crescuți, formați pentru a fi preoți, și încă misionari, între necredincioșii țării lor de origine. — Ce admirabilă demă e Colegiul de Propaganda Fide de Gannicolo pentru Preaf. Părinte Pius al XI-lea

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Spectacol diabolic

— Grozăvii bolșevice în Spania —

Ziaristul *Roland E. Strunk* a ținut deunăzi o sguduitoare conferință la radio despre ceea ce a văzut în Spania sfâșiată de războiul ce bântuie acolo. Vreme de șase săptămâni, cât a luat parte la înaintarea armatei naționaliste a gen. Franco, a văzut multe în liniile de foc ale acestei armate, pe șoselele avangardei, în micile cătune spaniole și în etape, la Sevilla, Saragossa și Burgos. — Iată ce spune ziaristul, între altele:

Țara pe care am străbătut-o este o nesfârșită câmpie de cadavre și ruine. Aerul este infectat de mirosul cadavrelor nenumăraților ostateci asasinați, jertfe nevinovate ale acestui război al urei. Fiecare biserică întâlnită în drumul meu nu-i numai distrusă ci și pângărită și murdărită într'un mod de nedescris. Urmele milișienilor roșii, fugăriți, sunt incendiile, devastările, omorurile și pângăririle. Neprețuite comori de artă au fost distruse fără socoteală. Tot ce stă în legătură cu tradiția și credința a fost devastat fără milă. Trupele naționaliste se grăbesc ca, la trecerea lor prin satele și orașele dealungul frontului, să le ocupe prin surprindere căci este știut, că hoardele roșii în retragere asasineză, după mărimea localității, ostateci cu zecile și sutele, sau îi măcelăresc ca pe vite. Noi găsim apoi, pătrunzând în orașele

și localitățile asaltate, grămezile cetățenilor doborâți de mitraliere, găsim pivnițele temnițelor roșii fixite de cadavre, adesea cu muribunzi, cari, striviți într'o încăpere îngustă, căzură jertfă grenadelor de mână ale bandelor ucigașe.

Eu am găsit într'o localitate, la jumătatea drumului între *Sevilla și Merida*, în piață, 58 cetățeni împușcați, printre cari și femei. Într'o stradă dosnică, găsi cadavrul preotului, care murise încet, înăbușit de fum și flăcări, spânzurat cu capul în jos deasupra unui foc. Găsi într'o pivniță a unei clădiri, prefăcută de roșii în tribunal sângeros, 27 de trupuri ciuruite de grenade de mână. — În aceeași localitate fu prins un moșier cu cei doi copii ai săi, un bălat de 7 și o fetiță de 9 ani, în timp ce căutau să fugă disperați. Cei doi copii fură uciși înaintea ochilor bărbatului, iar el însuși, după ce a fost silit să asiste la acest spectacol, stropit cu benzină și ars.

În *Antiquera* văzui 102 cadavre de bărbați și femei, împușcați. În *Oropesa*, la intrarea în sat, 24, printre cari și o fetiță de 7 ani, fiind în mâinile reci o păpușă. — În acelaș sat fui condus în mânăstirea de maici. Intrând prin poarta mare de granit, ne împiedecărăm mai întâi de cadavrul unui preot, căruia i-se tălase gâtul. În capela mânăstirii zăceau deschise sicriile călugărițelor, iar printre mumii, cadavrul unei maici ucise abia de câteva zile. Cadavrele și mumii acestea erau pângărite într'un chip îngrozitor; dar urma să vedem și mai mari

grozăvii, în dormitoarele maicelor. Acolo găsi rămă cadavrele maicelor ucise; schingiunilor lor sunt de nedescris. Ele cad în domeniul patologiei sexuale.

Mărturisesc că părerea multora, cum că relatările grozăviilor ar fi exagerate din motive de senzație, este greșită. Dimpotrivă! Ne este cu neputință să desvăluim publicității, în imagini și cuvinte, dovezile grozăviilor și degenarării marxiste, căci, în majoritatea cazurilor, trebuie să le evităm din motive etice și de bună simț. Dovezile însă au fost comunicate, de timp, guvernelor europene.

Nimic, probabil, nu s'a părut cu neputință fanteziei neomenoase a hoardelor bolșevice când a fost vorba de cruzime și grozăvii. Eu am găsit în *Teba*, un orașel de munte, pe fruntea muntelui Malaga o duzină de ostateci uciși. Erau mai ales mici agricultori cărora li se atribuiseră sentimente naționaliste, proprietăți sau rețineri față de revoluția roșie. Victimele au fost transportate afară din sat și, în prezența femeilor și copiilor târați acolo — o specialitate deosebită a uciderilor de ostateci — împușcați și repezeala cu toții. Doi din acești jertfiți, în zădejdea de a scăpa de bolșevici, se târau noaptea, unul 3 și celălalt 13 Km. Fără să se și măcelăriți fără milă.

Aviatorul spaniol *Francisc Medena*, căruia i s'a tăiat căzu viu în mâinile roșilor, fu mutilat, după orbire, cu lame de ras, scopit și chinat moarte.

„Opera Sf. Apostol Petru“ e legată de numele dnei *Stefana Collin-Bigard* și a fiicei sale *Ioana*. Ele au dorit din tot sufletul să fie de ajutor Operei misionare cu ceace vor putea, cu rugăciuni, cu ajutoare bănești, pentru formarea clerului localnic. Scopul nobil impune această operă tuturor. Ce lucru mare!, în mod eminent creștin, e acela de-a cerși dela Tatăl Ceresc, prin mijlocirea Vărhovnicului Apostolilor, chemări la preoție! Dar ajutorarea creșterii lor prin rugăciune și contribuții bănești, ce virtuți descoper dacă nu dragostea față de Dumnezeu și de aproapele cu spiritul de jertfă?! — *Sf. Teresa de Lisieux*, patroana acestei Opere, ce minunate coarde sufletești atinge când exclamă: „A trăi din dragoste este, o dumnezeescul meu Maestru, a Te ruga să răspândești văpăile tale de foc în sufletul ales și sfânt al preotului tău“.

A fi apostol e o datorie sfântă pentru fiecare creștin, în virtutea acelei preoții sfinte din care în anumită măsură face parte toată lumea dreptcredincioasă. Cât a dorit Sf. Tereza să fie misionară în China! Cu ce accent devie emoție preamărește pe fericitul martir *Teofan Vénard*: „Soldat al lui Hristos, împrumută-mi armele tale. Pentru păcătoși eu aș dori aci pe pământ să lupt, să sufer, să-mi vărs sângele, lacrimile mele. Apără-mă, vino, susține brațul meu. Eu vreau de dragul lor, neîncetând războiul, să iau cu asalt împărăția lui Dumnezeu, deoarece Domnul nu pacea a adus-o pe pământ, ci sabia și focul“.

În preajma *Zilei Misionare*, când lumea întreagă își dă obolul său pentru lățirea împărăției lui Hristos, se cuvine ca și noi Românii să organizăm lupta pentru o reușită cât mai strălucită a zilei acesteia. De aceea „Opera Sf. Apostol Petru“ fiind în curs de organizare și la noi, preoții din via Domnului în ziua de 23 *Octombrie* să organizeze *colecta* pentru această Operă, cât mai conștientos. Și să insiste asupra scopului: creșterea clerului localnic în teritoriile misionare.

Acest lucru se face îndeosebi cu elevii dela școlile primare și secundare. *Profesorii de religie* din întreaga provincie mitropolitană pot, și credem că vor și face această *colectă*,

pregătind de cu vreme pe elevi prin vorbiri, prin rugăciuni, — unde și când se poate — prin novene către Sf. Tereza, prin mărturisiri și cuminecări.

Seminaristii noștri nu vor rămânea nici ei mai pe jos. Către ei se îndreaptă îndeosebi Sfântul Părinte, îndemnându-i la rugăciune și ajutor material pentru educarea la preoție a fraților lor din țările îndepărtate și necredincioase. Fiecare ar trebui să aibă câte un atare seminarist viitor misionar, pentru care să se roage, să-l ajute! Acela va fi desigur pe veci recunoscător binefăcătorului său. Directorii spirituali și Conducătorii seminarelor noastre fără îndoială că vor susținea colecta amintită și vor pleda pentru ea în mijlocul corpului profesoral și al alumnilor.

Recomandând tuturor Fraților în Domnul din provincia mitropolitană organizarea acestei opere atât de arzător dorită de Sf. Părinte, fac apel la zelul fiecăruia. Să nu fie parohie, școală, unde să lipsască această organizație, unde ziua misionară să nu aducă roadele sale sufletești și materiale, atât de necesare „Operei Sf. Apostol Petru“ pentru clerul localnic misionar. Cine nu știe câte se recer pentru creșterea tinerilor leviți până la preoție!

Neputând merge cu toții în mijlocul neamurilor păgâne pentruca acolo să muncim pentru întoarcerea lor la Hristos, vom putea munci aicea, unde suntem. Sf. Tereza ne descoperă secretul: „Eu iubesc această regiune necredincioasă, care a fost obiectul dragostei tale arzătoare. Aș sbura, fericită, într'acolo, dacă Isus al meu mi-ar cere-o într'o zi. Însă în fața lui distanța dispăre, întregul univers nu e decât un punct. Acțiunile mele, suferințele mele fac ca Dumnezeu să fie iubit peste țări și peste mări“. — Să facem dară și noi același lucru, ca bunul Dumnezeu să fie iubit peste țări și peste mări, prin obolul nostru, prin rugăciunile noastre, prin acțiunile și suferințele noastre!

Pr. Dr. Petru Suci, secretarul național al Op. sf. Ap. Petru

Necesitatea argumentului folcloric în manualele de religie

Onor. Comisie Catehetică Mitropolitană a publicat în vara aceasta un nou concurs pentru scrierea manualelor didactice. Nu știu ce conține noul concurs; sau mai precis: noua programă analitică catehetică română unită. Cred însă că, cel puțin pentru Apologetică, ea nu poate diferi prea mult de „Concursul“ publicat din partea Comisiei Catehetice în 1930 cu Nr. 37.

Referitor la cărțile de Apologetică scrise conform vechii programe, cred necesare unele observațiuni.

În acestea, argumentele în favoarea tezei catolice sunt scoase din: rațiune, sf. scriptură și sf. tradițiune (ss. părinți și cărțile liturgiei orientale).

Acest fel de argumentare este foarte bun. Într'adevăr, dacă se dovedește că un articol de credință este revelat de către Domnul nostru Isus Hristos și că el așa a fost predicat în mod constant atât de Sfinții Apostoli cât și de urmașii lor, Sfinții Părinți, aceasta este de ajuns și nimic altceva nu mai poate fi necesar, pentruca acel adevăr să fie admis și să i-se conformeze fiecare creștin bine intenționat și îngrijorat de mântuirea sa veșnică.

Se vede însă că mai sunt și altfel de creștini. Căci unii frați ai noștri „pe cari i a desbinat neînțelegerea“ și cari consideră Biserica nu ca pe o instituție divină universală, ci ca pe o anexă a statului, nu se îndeulesc cu aceste argumente. Ei ne atacă vehement tocmai pe tema că dogmele religiei noastre nu ar fi de nuanță națională românească¹⁾.

Și aceste atacuri nedrepte, într'o lume care

¹⁾ Se cunosc cazuri concrete. Cum este acela al unui tânăr perceptoraș din Gorj, care voia cu orice preț să se căsătorească cu o ardeleană. Dar cu o singură condiție: să nu fie gr.-catolică. Sau altul, al unui învățător tot din Gorj, care s'a căsătorit cu o învățătoare din j. Hunedoara și când au auzit părinții că e unită, au rămas aproape disperati la gândul că fiul lor se căsătorește într'o biserică ungurească, și au trebuit să audă o cuvântare a preotului unit ca să se convingă că și greco-catolicii (uniții) sunt Români!

În *Huelva*, în Spania sudică, găsim o pivilă plină de ostateci uciși, care a fost dinamitată cu bombe. — În *Llerena* fură împușcați bărbați și femei, după o listă alfabetică de aliteri, cari la ultimul scrutin dăduseră voturile naționaliștilor.

În ultimele două săptămâni, probabil după indicații anumite ale Madridului, bandele roșii de ucigași introduseră sistemul crimei simple și uciderea organizată. Conform celei din urmă erau zilnic împușcați 40—50 de ostateci, drept pildă înfricoșătoare, fără vre-un denunț sau cercetare.

În *Constantina* văzui 21 femei arse. În *Cazalla* dela *Sierra*, pe linia Sevilla-Merida, 104 ostateci uciși. 420 de ostateci, cari urmau să fie aduși dela Jaen la Madrid, fură opriți în *Valleros*. 402 dintre ei fură uciși în gară, printre cari și episcopul din Jaen. — La *Cartagena*, care era o îngrămădire de ruine fumegânde, fură înecați 600 de ofițeri. În orașul acesta s'a mai dovedit, de altfel, că fiicele familiilor naționaliste fură predate hoardelor de milițieni drept târfe. În orașul *Ronda*, pe frontul Malaga, în care pătrunsei cu trupele de asalt ale Generalului Valera, roșii împușcară, din cei 30.000 locuitori, 627. Când s'au plictisit de aceasta, conduseră pe ultimii 200 de ostateci la prăpastia *Guadarete*, de 150 m. adâncime, și siliră pe acești nevinovați, în prezența copiilor și soțiilor lor, să treacă peste o scândură îngustă, cu ochii legați, ca să se prăbu-

șească apol, spre veselia privitorilor bolșevici, în adâncime.

Între timp roșii reușiră, în trecere, să reocupe, printr'o lovitură neprevăzută, orașul *Rodna*. Ei împușcară pe cetățenii, cari erau ascunși în munți și întorși plini de încredere în timpul ocupării de către naționaliști, și anume 800, cărora li-se impută că au salutat trupele Generalului Valera, sau i-au primit în gazdă.

Fiecare sat, fiecare oraș în care am intrat cu trupele înaintașe, oferea aceiași imagine. În această țară pășesti literalmente prin sângele nevinovaților uciși. Noi întâlnim coloane lungi de refugiași în căruțe și pe jos, femei plângând, cari își caută copiii; copii cari își caută părinții, pieriți fără urmă în grozăvile acestor zile. Noi găsim copii dintr'un orfelinat din regiunea *Grenadel*. Toți acești copii, circa 140, se zice că ar fi fost tărâși ca ostateci, cu amenințarea de a-i sacrifica în cazul unui bombardament aerian, ca să facă astfel cu neputință atacul aerian a lui Franco împotriva coloanelor ucigașe. De notat este că noi găsim printre prizonierii roșii tot mai des ruși sovietici și cetățeni francezi.

În Spania au căzut, după un calcul estimativ, circa 150.000 oameni. Majoritatea dintre ei au fost uciși ca ostateci sau puși la zid de către tribunalul terorist din Madrid. Nenumărate pivilni resp. temniși mai sunt încă pline. Din ele se scot zi și noapte jertfe noi. La țărnu-

de nord al Spaniei stau 5 vapoare de ostateci cu cca 4000 prizonieri, cari sunt pregătite cu încărcături de dinamită pentru explozie.

Predică din vremurile trecute *)

Iubiții mei așa ziși creștini și vai, din nenorocire, poporeni mei!

Să ne uităm acuma puțin la chipul de pe perețele cela, poate că vă veți cutremura odată în sinea voastră și vă veți îngrozi de păcatele voastre, de patimile diavolești, care v'au cuprins, veți ofta și suspina și vă veți pocăi de groznicile nelegiuiri în care v'ați scufundat.

Căci adevăr zic vouă, că va veni timpul când Domnul — la judecata cea din urmă — se va arăta în nori, spre a judeca pe cei vii și pe cei morți, așa cum îl vedeți aici, în chipul de pe perețele cela, în toată slava lui înfricoșată, în marea lui putere și în toată măreția, așa cum și în sfânta evanghelie scris este.

Eu v'am citit acuma sfânta evanghelie de astăzi, dar pun rămășag, că n'ați înțeles-o; căci

*) În ultimul număr al revistei *Arhiva Someșană* d. *Iullu Moisil*, harnicul cercetător al vechilor hărții din părțile Năsăudului, publică o predică bătrână pe care a găsit-o prin hârțoagele colbăite ale unei parohii. O reproducem în convingerea că va fi citită cu plăcere. Ea este interesantă din multe puncte de vedere. Arată stări și lucruri din trecut, precum și un talent de predicator netăgăduit care, firește nu mai poate fi imitat în zilele noastre. N. R.

nu mai cunoaște precis drumul bisericii, prind teren mai mult decât argumentele din Sf. Scriptură.

În fața acestei constatări, se impune ca să se dea cât mai multe dovezi credinciosului unit, nu numai despre aceea că fiecare articol al credinței catolice (unită) se potrivește pe deplin cu firea și aspirațiile Românilor, dar că în fond credința catolică a fost credința de totdeauna a poporului românesc și e indiferent faptul că a păstrat-o sub o etichetă kerulariană.

Aceste argumente să fie date nu întâmplător și vag, după inspirația de multe ori inexistentă a fiecărui catehet, ci temeinic și pe bază de cercetări științifice serioase și stăruitoare.

Trebue să dovedim, care a fost și este credința poporului românesc. Dar, de unde se poate scoate mai bine credința unui popor, decât din folclor? Se știe doar că întreg sufletul unui popor tocmai în folclor se oglindește, acesta fiind creația specifică a sa.

Și trebue s'o spunem cu bucurie, că această oglindă a sufletului românesc este foarte favorabilă tezei noastre catolice. Pe acest teren, oameni bine pregătiți, prin cercetări stăruitoare, ar putea ajunge uneori la constatări deadreptul surprinzătoare.

Este cunoscută venerațiunea deosebită pe care folclorul românesc o acordă sfântului Petru. Dumnezeu umblă cu sf. Petru pe pământ. Sfântului Petru îi sunt încredințate cheile raiului (a se compara cu Matei 16, 13—19), el fiind încredințat să controleze intrarea în raiu, ș. a. m., d.

Acest element de folclor românesc a mai fost remarcat de altfel, dar n'a fost studiat destul de temeinic și nu a fost utilizat în măsura în care ar fi fost necesar.

Dar se știe, că tot ce poate da folclorul românesc în favorul Apologiei catolicismului, nu se mărginește la atât (la sf. Petru). Sunt și alte elemente, unele cunoscute, dar iarăși neglijate de autorii manualelor unite, — altele necunoscute, pe cari însă cercetători serioși le vor putea pune în evidență.

Așa de exemplu, în legătură cu primatul Papilor, există o poveste care presupune cunoscută și admisă *transmisiunea cheilor raiului dela sfântul Petru la Papa dela Roma*. Povestea este o piesă veritabilă de folclor, cu „celalalt tărâm”,

cu Pipăruș Pătru și cu diferite ființe fantastice; dar ceea ce este prețios pentru noi este că ea amintește precis pe „Papa dela Roma”, care are cheile raiului primite spre păstrare.

O concluzie se impune: avem la dispoziție o comoară, pe care până acum am neglijat-o. Este timpul să ne folosim de ea!

Prof. Victor I. Oprîșu

Cauzele unui antagonism. »Uniații» sunt dușmăniți de cei de-un sânge și de o limbă, dar nu de-un crez religios cu ei, nu numai la noi, ci și aiurea. Fenomenul acesta își are cauzele sale. Ieromonahul basilian ucrainean *E. I. Liky*, ocupându-se în treacăt de el în revista *Keleti Egyház* (nr. 7-8, pag. 189—190), notează:

»Poștească oricine să urmărească cu luare aminte de ce urăsc atât de mult schismaticii (— nu poporul, ci marii moguli —) pe uniți, și în special pe preoții zeloși ai „uniaților” și călugării lor (basilienii). De ce s'a îngăduit în Rusia ritul latin, pe când bisericii unite i-au șters și urma. Credincioșii uniți cu Roma au putut să aleagă una din două: ori ritul latin, și atunci își pierd naționalitatea și se contopesc cu polonii; ori schisma, și atunci pierd Biserica catolică. În Grecia n'au vrut nici în ruptul capului să admită vlădică grec unit. Nu i-au permis să deschidă școală, cu toate că latinii, deși anevoie, dar pot să-și aibă școala lor. În Bulgaria se întâmplă acelaș lucru: sunt doi episcopi latini, alături de cari abia tânjește cel unit. În România și Sârbia așiderea e lucru știut cât de mult îi iubesc pe „uniați”. Antipatia față de uniți o ilustrează nimerit următorul mic episod:

În Roma eram în acelaș colegiu și la aceeaș universitate cu un teolog bulgar schismatic. Cât ce a știut că sunt basilian unit, n'a mai stat cu mine de vorbă, zicând că eu sunt trădător. Camerarul papal de tristă pomenire Boroș, nu putea suferi basilienii; îi timbra fel și formă, și asta o făcea și atunci când bătea la toate ușile prin Roma s'ajungă camerar papal. Mi-ar fi plăcut să dau față cu el, dar pe noi, pe basilieni, totdeauna ne înconjura.

Și încă un fenomen ierotesant: schismaticii nu se tem chiar de fel de călugării latini. Nici

chiar când își schimbă ritul. Asta de ce? Pentru că strădaniile lor abia au ceva rezultat printre schismatici. Iată de ce pe basilienii uniți îi urăsc. I-au stârpit (în Rusia, *n. tr.*) cu foc și fer. Pentru că știau prea bine că Biserica unită de spirit catolic, cu preoții și călugării ei zeloși, este primejdie mare pentru schismatici, pentru că știu că numai uniții tari și plini de spirit catolic pot să ajungă la rezultate în mijlocul lor.

Foarte bine ar face așadar dacă, cei ce pot, ar întări Biserica unită și călugării ei și să-i apese și să-i slăbească. Și de unde părește aceea banală că basilitanii nu-s potriviviți de misiunari printre schismatici? Asta au găcit schismaticii înșiși și dela ei au luat-o și catolicii. Din păcate chiar și catolicii de rit răsăritean. — Pe terenul unirii să se caute drum nou. Biserica Romei să caute legătura cu disidenții prin uniți și nu direct prin latini, pentru că calea aceasta, după cum arată istoria, nu s'a ajuns la ispravă în trecut și putem să spunem că nici în viitor”.

Așa păr. ieromonah Liky. Și e mult adăvăr în observațiile lui. (*R. Negru*).

Răspunsul credinții. S'a ținut, în Septembrie la Londra un gălăgios congres internațional al ateilor. Libertățile cetățenești, respectate cu sfînțenie în Anglia, au îngăduit și o astfel de manifestație. S'a ridicat însă, cu toată tăria împotriva nelegiurii bunul simț al opiniei publice și s'a rostit, în forme impresionante, răspunsul credinții. O lună întregă, catolicii din Anglia și din Irlanda au făcut slujbe și rugăciuni expiatorii. În 18 Septembrie a fost încheierea solemnă a actelor reparatorii printr-o grandioasă procesiune organizată de Card. Hunsley. Peste 60 000 persoane au parcurs un circuit de 6 Km. pe străzile principale ale capitalei engleze, ducând în procesiune sf. euharistie la catedrala Westminster. A fost o procesiune unită în felul ei: s'a desfășurat în tăcere desăvârșită. Nici cântări, nici steaguri, nici prapori, nici odăjdii. Preoții înșiși, în haină de stradă. S'a rugat fiecare participant, adânc concentrat, în taină. A făcut o profundă impresie asupra tuturor această manifestație a tăcerii.

unii dintre voi clipociți ori durmiți și până nu ridic glasul meu sau nu lovesc sdravăn cu pumnul în amvon, nu vă treziți.

Acuma vreau iarăși să vă talmăcesc și să vă deslușesc învățăturile Mântuitorului nostru Isus Hristos; dar vă previn, să ascultați cu toată răbdarea și cu toată băgarea de seamă, și încă odată vă spun, că dacă iarăși, când voi predica, vreunul dintre voi va clipoci și moțai — ca Trifon Buhai, Toader Bosbici și Onul Doci, Dumineca trecută, — unuia ca acelaia îi voi trânti în cap ceaslovul acesta.

Așa dar, somnoroșilor și păcătoșilor mei poporeni, Fiul Domnului vine să judece pe cei vii și pe cei morți pentru multele voastre păcate, căci de geaba m'am strădănit eu și mereu v'am spus să vă lăsați de jalube și de sudalme și să nu vă certați, ci să vă rugați să vă deschidă Domnul Dumnezeu inimile voastre, ca să nu ajungeți în fundul iadului, cum vedeți în chipul acesta, că dracii îi împing pe cei păcătoși cu furcile în smoala cea ferbinte a iadului.

De nenumărate ori v'am tudomănit să vă lăsați de rachiul drăcesc, de spirtul diavolesc, că rachiul îi dracu'n picioare și cum îl dai de dușcă te-ai afumat și ești ca trăznit cu leuca. Mai lăsați dracului cel rachiu zicându-i: »La o parte satano!» Rachiu ticălos și ademenitor! Diavole! Stai mai bine acolo'n poloboc închis și rabdă tu! și: La o parte glaja cu holerca!

Și iarăși alții din voi ls plini până la ficăți

de patima lăcomiei și în orbirea cunoștinței (conștiinței) ați căzut, făcând lucruri grozave fără a vă gândi la Dumnezeu și la păcat. Voi hapsini și lupavi ce sunteți!

Apoi alții nemernici, care, vezi bine, se feresc a mai veni la Maica Biserică, și umblă după femeile altora, le incurcă și se pângăresc și trăesc în nelegiurii, apoi țipându-și din case legiuitele lor muieri și așa se încarcă în grele păcate, de neiertat.

Câți alții petrec tot în libov cu tot felul de beuturi și tractiruri, iar mai pe urmă merg pe la vrăjitoare, cărora le duc vinars, fărină și ouă, brânză, slănină și orice pentru eresul lor, și cred că prin boscoanele și descântecelile unei babe neputincioase, care încelue numai pe nebuni, vor câștiga dragostea celor după care umblă, ca niște adevărați smintiți ce sunt.

Și așa la sfârșitul lumii toți oamenii vor fi morți, iar întreaga suprafață a pământului va fi un cimitir mare, mare.

Și atunci vor zbura toți îngerii cu trâmbițele și buciumele lor înspre toate cele patru colțuri a lumii, și vor sufla întrînsel pînă vor auzi toți morții și se vor trezi și vor trebui să iasă din mormintele lor, ori vor vrea, ori n'or vrea.

Ia'n uitați-vă acolo, în chipul cela, la îngerii cei frumoși, cu obrazii rumeni și grăsulii și cu pletele'n vânt, și iacă ici morții cum ies din câmpia cea albă. Colo, umil, își scoate,

speriat unul capul, dincoace altul a ieșit pe jumătate cu trupul afară, dincolo unul care a vrut să intre iarăși înapoi în mormânt, căci a zărit pe diavolii cei groaznici, care îl așteptau iar ici altul, care stă în genunchi, cu mâinile ridicate spre cer rugându-se, rugându-se, cu mult mai mare cucernicie și evlavie, decât s'a rugat vr'odată, când trăia pe pământ.

Da, da, iubiții mei așa ziși creștini și din nenorocire a mei poporeni, e rău de tot când și-a ajuns funea la gât!

Vezi bine, că și voi veți trebui să vă scoalați din morți și să ieșiți din mormânt; de geaba v'ați împotrivi, căci nimic nu va ajuta Domnul care în viața voastră v'a fost așa de îndurător și de îngăduitor și v'a trecut cu vederea multe păcate ce-ați făcut în prostia voastră, acuma, la judecata de apoi, nu va mai sta cu voi de târguială, nu; ci va striga: »Afară din morminte, ori pun pe diavoli să vă scoată cu furcile și cu cângile lor!»

Și eu, duhovnicul vostru, va trebui firesc să ies afară, deși aș dori să mă mai odihnesc și să mai dorm; dar să știți că mai întâi voi veniți la rând și apoi mai pe urmă eu. Și așa eu m'oi mai odihni puțin și m'oi preface că pe mine nu mă privește judecata.

Deodată va răsuna apoi un glas puternic strigând: »Părinte, unde ești?» Eu m'oi gândi că încă nu mi-a venit rândul și mai stau puțin și mai clipocesc.

Beiușul în sărbătoare

— Precizări la o cuvântare vlădicească și nu prea creștinească —

Sub acest titlu a apărut în *„Noua Gazetă de Vest”* din 24 Sept. a. c. descrierea sfințirii petrii de temelie a noului internat de fete, precum și cuvântarea P. S. S. episcop *Nicolae al dieceșii ortodoxe de Oradea*, articol ce mi-a umplut sufletul de revoltă și indignare. Ca fostă elevă și profesoară a liceului român unit de fete din Beiuș îmi țin de datorie să răspund la acest articol.

Am știut că corpul didactic al vechilor noastre institute n'a fost invitat la sfințirea solemnă a petrii de temelie a noului internat ortodox de fete. Gest ce nu-l pot îndestul condamna. Ca și cuvântarea P. S. Sale *Nicolae al Orăstii*.

Cetind întreaga cuvântare — și auzind și dela cei prezenți — mă întreb: cum poate un Episcop, atunci când e îmbrăcat în odăjdii, și când, deci, ca ori care preot, e un alt Hristos, și încă la o asemenea solemnitate, să rostească idei și vorbe ca cele rostite de P. S. Sa? Unde-i iubirea lui Hristos, pe care se bazează întreaga religie creștină? Unde-i porunca cea mare pe care ne-a dat-o Hristos? Ori P. S. Sa vrea să amene ura?

După cum recunoaște și P. S. Sa, sunt foarte rare ocaziunile unei asemenea solemnități, nu odată epocală. Și acum: se face ca la sfințirea petrii de temelie a unui institut cultural să numești celelalte institute din loc, și pe conducătorii lor „vânători de suflete”? Să spui cu un asemenea prilej (făcând aluzie de tot străvezie la Românii uniți și școalele lor cari, chipurile, ar fi tot păcătuit până aci), că ai creat acel institut: 1. ca să scoți fiicele neamului și Bisericii ortodoxe de unde nu era potrivit; 2. ca prin acel internat să se urmărească cel mai curat duh dinastic; să se cultive conștiința datoriei de a sluji Regelui nostru; 3. și de a pregăti luptătoare cu armele culturii pentru neamul și pământul românesc.

Dar bine Preasfințite: institutele române unite ale Beiușului ce sunt?

1. Cine a dus cu forța pe cineva în institutele Beiușului? A mers cineva să silească elevi și eleve să vină în internate? Eu cred că fiecare părinte e oarecum suveran peste copiii săi. Poate să-i ducă unde-i convine. Iar dacă unor părinți

ortodocși le-a convenit mai mult să-și ducă odraslele la internatele române unite, ce rău au făcut? Aceste internate au elevi și eleve de ambele religii naționale. Vă întreb pe P. S. Voastră: De ce atâția din Vechiul Regat, și încă dintre cele mai mari și mai bune familii române ortodoxe, își cresc fiicele cu mari jerte materiale la surorile „Notre Dame de Sion” din București și Galați? De ce caută educație la acele institute? Ori și acelea sunt „vânătoare de suflete”?

Der dintre fostele eleve ortodoxe crescute la institutele din Beiuș câte și-au lăsat religia lor, trecând la uniți? Spuneți una. Aveți femei și bărbați crescuți la aceste institute. Să spună sincer și fără înconjur: i-a silit cineva vre-odată, sau și măcar a atins careva profesor sau profesoară chestiunea religiei ortodoxe, jignind pe careva pe titlu că ar fi ortodox? A suferit careva din cauza religiei sale? Să răspundă ori care, cinstit și loial. Dnii profesori de religie ortodoxă, care muncesc în cadrul acestor institute, dacă au știut sau au observat așa ceva, cum de n'au protestat la conferințele trimestriale, respectiv n'au raportat forurilor competente asemenea cazuri, ca să se sancționeze nedreptățile dovedite?

2. Din punct de vedere național și cultural, institutele din Beiuș au fost și sunt recunoscute ca focare de cultură și naționalism integru, în fața cărora se închină toți cei ce cunosc și știu ce înseamnă un institut care de 110 ani s'a identificat complet cu bucuriile și durerile neamului, precum și a ținuturilor: Crișana, Sătmar, Maramureș și o mare parte din Arad, ținând aprinsă făclia naționalismului și culturii.

La focul sacru al acestor institute s'au oțelit și foarte mulți ortodocși și au primit suflet și tărie pentru luptele naționale. P. S. Voastră n'ați fost e'er al Beiușului, de aceea nu știți că și la Beiuș, ca la Blaj, au fost e'levi cari, înflăcărați de sentimentul naționalismului altoit de mării dascăli, au arborat drapelul național în timp de asuprire ungurească, din care motiv liceul și profesorii au avut mult de suferit, iar elevii au trebuit să fie

eliminați. Trăesc unii din ei. Poate se vor prezenta să Vă descrie frumosul gest de atunci.

Dacă n'ar corespunde, sau n'ar fi pătrunse de sentimentul național și dinastic aceste institute, cum crede P. S. Voastră că forurile superioare n'ar fi sancționat, sau n'ar sancționa asemenea conduită?

Atâta am citit eu, și atâta poate cetai oricine, din trecutul acestor instituții: că toți conducătorii și profesorii cari s'au perindat la catedrele lor, au fost și sunt adânc dinastici și buni români până la jertfă. Dacă știți, sau credeți pe cineva contrar ideilor noastre dinastice și naționale, de ce nu-l demascați? E mai frumos și nobil a lupta deschis, decât încercând să pângărești și să distrugi institute cu un trecut de 110 ani. E o vreme lungă asta, pe răbojul căreia s'au scris multe lucruri frumoase și până ce ați venit P. S. Voastră în fruntea eparhiei ortodoxe din Oradea nu s'a găsit nimeni să le defăimeze.

A fi român-unit nu e o rușine, căci Biserica noastră și-a făcut datoria către neam și Rege, și o va face și în viitor. Biserica unită are fii și fiice de cari atât Biserica, cât și neamul, pot fi mândri, și fiindcă au fost și sunt dinastici și Români până la jertfă, străduindu-se să aducă Regelui și neamului cele mai reale și mai desinteresate servicii, până la perfectă abnegație.

3. Armele culturii pentru neam și pământul românesc, Prea Sfințite, elevele ortodoxe din Beiuș tot dela profesoare unite le pot primi. Pentru că asemenea comori sufletești și de știință nu se pot câștiga decât prin o educație sistematică, pedagogică și psihologică. Aceste însă nu se pot primi decât la școală, internatele având altă menire și alt personal. Ofensiva anunțată o așteptăm, sperând că vom avea de luptat cu arma iubirii, între frați Români, luptă ce să fie spre slava și mărirea lui Dumnezeu și a Fiului Său, pe care îl rog să nu ne fie Judecător, ci Mântuitor.

Am ținut să parcurg și să disec cele 3 puncte ale P. S. Voastre punct cu punct, pentru că aflu nelalocul ei cuvântarea P. S. Voastre fiind vorba de jertfele și trecutul acestor institute.

Dacă P. S. Voastră ziceți că faceți încordare când creați acest internat, atunci Excelența Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu, cred că face și mai mare încordare când zidește un liceu de fete

Nu va trece multă vreme și iarăși va răsună glasul Domnului, dar mai tare: »Părinte, unde ești?»

Al m'oi gândi atunci, iacă acuma îmi vine totuși rândul, dar ian să mai aștept a treia oară glasul. Și mă'ntorc pe cealaltă parte.

Atunci deodată va răsună așa de puternic glasul Domnului, par c'ar fi un bubuit de tun și s'ar sparge toate stâncile răsunând: »Dar părinte, unde ești tu?»

Ei, iubiți așa ziși creștini, n'am făcut de geaba milităria în regimentul nostru de graniță, și știu ce este porunca și disciplina. Că am purtat sarcina și greutatea zilei și zăduhul în 38 de țări sau provincii în Europa și 7 ani în barja Frâncului, dintâie ca căprar întru apărarea bunului de obște, de unde 3 gloanțe înfipte în trupul meu am adus. După aceasta în anul 1801, 1802, 1803 la învățătura moralismului.

Eu popa, 30 de ani cu pază purtând mărgăritarul prin mâini în preoție, nădăjduesc și eu să mă bucur de glasul Mântuitorului, când va fi la a doua venire a sa, cu oile mie încredințate.

Și c'o săritură voi fi ieșit din groapă, voi lua poziție militară, cu mâna stângă la vîpușcă, iar cu dreapta la clop și voi saluta zicând: »Prezent, Stăpâne, ce porunciți?»

Atunci Domnul se va uita acru la mine și se va răsti zicând: »Părinte, unde sunt oile ce ți le-am încredințat?». — Eu voi sta atunci

liniștit, așa cum se cuvine, și voi răspunde: »Stăpâne, nu oi mi-ai încredințat, ci berbeci!»

Și apoi să știți de acuma, că am să spun toate păcatele voastre și tot ce ați făcut, din fir în păr, și câte neazuri și supărări mi-ați făcut și pe fiecare am să-l spun Domnului, cu numele lui, dacă nu vă veți întoarce de acuma de pe căile păcatului și nu vă veți pocăi și îndrepta, până mai este vreme. Pentru că, să știți, că la ziua cea de judecată de apoi nu mai este nicio taină, nici un secret de ispovedanie (la mărturisirea păcatelor), ci totul se va da în vileag despre femei și bărbați, ca toți să audă fărădelegile ce ați săvârșit.

Și atunci, da, atunci Domnul se va încredința, că eu, duhovnicul vostru, mi-am făcut toată datoria și slujba duhovnicească și nu-s vinovat că voi păcătoșilor cari v'ați depărtat de Dumnezeu, abătându-vă la plăcuta voie a Diavolului, ați voit par'că anume să vă aruncați deadreptul în focul Gheenei și în fundul iadului, de unde nu este scăpare, nici întoarcere, și atunci se va sfășia duhul din mine de rușine.

Iar Domnul se va întoarce cu bunăvoință spre mine, zicând: »Părinte, văd, că ți-ai dat toată strădania, întră întru împărăția dreptilor!» Și apoi repede și de grabă se vor scobori doi îngeri din cer cu un nor frumos și moale și mă vor așeza pe dânsul, — că destul am șezut în viață pe așternut tare, — și încet mă vor ridica plutind prin văzduh până la raiul ceresc;

după cum vedeți că este acolo, în icoana de pe celalalt părete.

După aceea Domnul se va îndrepta către voi și grăind vorbe grele și groaznice vă va da osânda de veci, zicând: »Fiindcă voi păcătoșilor n'ați ascultat și n'ați urmat povețele părintelui vostru, anafema să fiți și duceți-vă toți în focul Gheenei pe veci, că nu-i nici o pagubă de așa nelegiuiri!».

Și atunci toți dracii cu cângile și cu cârligele înroșite vă vor arunca pe voi, mișei și svânturați, în fierbințeala iadului.

Uitați-vă numai, aici, uitați-vă bine la chipul cela, cum diavolii pun în frigări pe cei ce se scoală din morminte și-i încarcă în taraboanțe și-i duc să-i arunce în gura iadului; așa vor face și cu voi, păcătoșilor.

Iar eu voiu ședei acolo sus, în cer, ca un împărat pe norul meu cel moale de puf și voiu privi în jos spre voi cum dracii vă vor chinui pe voi, păcătoșilor, și vai, din nenorocire pe foști poporării mei! Amin!

Citiți și răspândiți

„UNIREA”

și completează cu 8 sale, plus sale profesionale la liceul de băieți. Și când Excelența Sa nu primește cadouri de nicăiri, cred că e ceva incomparabil mai mult.

S'a pus și stințit piatra de temelie a acestor 2 noi clădiri ale Românilor uniți, dar s'a făcut fără șgomot și fără trâmbitări, deși slujesc scopuri culturale, Prea Sfințite, și unde elevele ortodoxe vor veni să-și înmulțească cunoștințele. Cred că nu sunt instituturile din Beiuș tocmai atât de disprețuit, căci dl Dem. Gusti fost ministru a venit în vară să vadă aceste vechi lăcașuri de cultură, și să se convingă de începutul noilor clădiri culturale ale Beiușului.

Prin acel discurs nepotrivit, nelalocul lui și incompatibil cu un om intelectual, și cu atât mai puțin cu un episcop, Excelenței Sale dr. Valeriu T. Frunțiu nu-i faceți decât să-i măriți în fața lui Dumnezeu meritele, căci a fi umilit și batjocorit pentru lucruri înalte și nobile — e o virtute. Iar câtă-i pentru cei ce s'au perindat la aceste institute, fie ei chiar cei mai înverșunați ortodocși, le deschideți baerile sufletului, făcându-i să-și examineze conștiința. Și atunci, în tăințele sufletului lor, chiar fără să-și poată spune public convingerea, vor vedea cu regret, că n'ați avut dreptul să vorbiți astfel. De spus sincer ce gândesc, n'o să Vă spună, din considerente ce sunt la muntea oricui.

Poate chiar în acele momente când P. S. Voastră rosteați odioasele cuvinte, la Mărășești, în fața mausoleului neamului, M. S. Regele Carol II cerea să dispară luptele confesionale, și toți, într'un suflet și gând, să se grupeze în jurul Tronului, ca grija și nesiguranța zilelor grele prin care trecem, să aducă Țării calmul și sângele rece ce trebuiesc în aceste grave ceasuri.

Ce isbitor și lămuritor contrast!

Trăim zile de aspră încordare internațională. Avem nevoie de pace și frățietate. Deci la o parte cu intrigele și răutățile, folosindu-ne energile și virtuțile strămoșești pentru consolidarea și propășirea neamului!

Aurora Tămaș-Mihalca

Sfințirea bisericii din Sălcea. Consecrarea pompoasei biserici din comuna Sălcea-Cluj, săvârșită cu mare fast de către I. P. S. Sa Episcopul Iuliu Hossu, în ziua de 25 Sept. a. c. a fost un prilej de înălțător și luminat praznic sufletesc pentru întreg jurul, până la mari depărtări.

Arhiepiscopul, însoțit de p. canonic Dr. E. Iuga, prof. Dr. E. Lemeny și clericii Bodea, Bochiș și Iustin, a sosit în comună la orele 8:20 a. m. Marele oaspe a fost așteptat cu căldură de toată suflarea comunei, înmulțită cu câteva mii de credincioși veniți din jur. Au binevenat, adânc simțit, din fruntea mulțimilor postate în fața celor 3 superbe porți triumfale: d. primpretor Alex. Balomiri, octogenarul jăran T. Feneșan și dna preoteasă N. Buda, cu flori, în numele Reun. Marlane. La biserică arhiepiscopul sosește într'o trăsură frumos împodobită, însoțit de către distinsul mecenat și fiu al acestei comune Dr. Octavian Felecan, ctitorul noiei și măreței biserici.

În cadrele liturghiei bineventează tinărul preot V. Buda. I. P. Sa a făcut slujba sfințirii, a cuminecat 300 credincioși, a împărțit peste mulțimile ingenunchiate, stropindu-le cu aghlasmă, „Binecuvântarea apostolică” și a rostit o foarte impresionantă cuvântare despre: „Opera de răscumpărare a Mântuitorului și rolul bisericii Sale în economia mântuirii sufletelor”, mișcând până la lacrimi sufletele.

După liturghie recepții, mai multe vizite la credincioși și banchetul organizat în sala școlii, cu mai multe toast, I. P. S. Sa ridicând paharul pentru Părintele creștinătății,

Maj. Sa Regele și vrednicul fiu al satului Dr. Octavian Felecan, căruia în decursul liturghiei I. P. S. Sa i-a înmănat diploma de mare „Ctitor” pentru marea jertfă de aproape 600.000 Lei, cu care a ridicat noul lăcaș. Dr. Stolca, reprezentantul prefecturii Cluj, a vorbit pentru P. S. Sa Iuliu și pentru Dr. Felecan, iar Dr. Felecan pentru neobositul Arhiepiscop care, de încheiere a elogiat din nou pe distinsul ctitor al noiei biserici, Dr. Felecan, între freneticile urale ale celor prezenți. Apoi cu sufletul plin de cele mai alese mângâeri s'a îndreptat spre Cluj. (sp.)

Cultura generală a preotului

de pr. E. Totoian

Omul e ființă complexă. Are trup și suflet. Și ca atare poate fi privit ca individ și ca entitate socială. — Ca individ, el are suflet cu facultăți și cu manifestări interne și externe, care îi constituie viața intelectuală, morală și spirituală; apoi un fizic cu simțuri bine definite, constituind viața lui materială, economică. Ca factor social omul are drepturi și datorii, obligații către semenii lui, pe care trebuie să le cunoască bine pentru a le putea îndeplini spre folosul său și a societății.

Cu tot veacul luminii pe care îl trăim, un lucru rămâne adevărat: omul înainte de toate este creatura lui Dumnezeu; chipul și asemănarea Lui. Înainte de toate și mai presus de toate omul e al lui Dumnezeu și numai după aceea al mașinilor și sporturilor.

Noutatea vremurilor, cu adânci prefaceri în viața țărilor și a popoarelor, cu atâtea curente de viață și atâtea încrucișări de idei, ne pune întrebarea: Care e atitudinea preoțimei față de noua stare de lucruri? Ce poziție luăm față de cererile, cari se îndreaptă către noi? Cum le putem îndeplini? — Iată ce am desprins în concluzie și din articolul *pr. Socactu*, dintr'un număr trecut al „Unirii”, despre cultura generală a preotului.

Preotul este mai întâia medicul sufletelor. E drept. Dar nu poate să fie indiferent, sau să neglijeze forțele științei. Ne trebuie deci preoți cu temperament apostolic, și cu o bogată cultură. Numai așa vor fi sarea pământului și lumina lumii.

Fără îndoială, vremile de azi cer preotului ca să fie la înălțimea culturii timpului. Aici însă un punct de mare greutate:

Cultura va lămuri mai bine rolul preotului și îi va ridica conștiința chemării. Un preot fără temperament apostolic și fără o largă cultură este dezarmat în fața realității care îl atacă. Un preot cult și cetit vine mai ușor în atingere cu lumea, să înfățișeze mai bine în public și în societate; poate influența mai adânc prin mijloacele care îi stau la îndemână; poporul se poate împăca mai ușor cu el, i-se supune mai ușor, fiindcă știe să-l înțeleagă mai bine.

Un preot cu o cultură vastă și mereu sporită, e un suflet mare, ea și o mare adâncă, care cu greu se tulbură, dar și atunci numai la suprafață și suportă toate greutățile. Dacă într'u adevăr „buzele preotului vor păzi știința”, nici când nu va fi ca frunza în bătaia vântului, ci pururea far de lumină, și plin de acel curaj moral, care prin credință în dreptatea și utilitatea cauzei lui, va putea face minuni în veacul materialismului și a indiferentismului general de azi.

Cultura face pe preot să-și dea mai bine seama de diferitele curente ce apar în societate, să le aprecieze după valoarea lor, sprijinind pe cele favorabile pentru cauza lui; cultura îi va face să știe unde sunt dușmanii lui, și unde cei ce îi voiesc bine, de cari va trebui să se alipească. Cultura dă preotului curajul și încrederea că reprezintă adevărul, și de aici vigoarea și devota-

mentul pentru chemarea lui. În mijlocul atacurilor care se aduc religiunii, cultura îi va fi cel mai puternic scut de apărare, făcându-l să înțeleagă cât de puțin îl pot înfringe atacurile îndreptate împotriva misiunii sale. — Preotul recunoscut ca intelectualitate superioară, apare mai orientat înaintea lumii, are mai multe puncte de contact cu viața spirituală a omenirii, o pricepe mai bine și știe unde și cum își poate aplica influența sa. E mai înțelegător, e mai calm, mai răbdător, e stimat și apreciat de lume.

Ce să mai spunem când un preot mai știe și o limbă străină? Pentru un astfel de preot, întrucât se va sili, prin studiu serios, să scoată toate foloasele ce aduce cunoașterea de limbă străină problemele zilei apar mai ușor de deosebit, amvonul e cu adevărat viu, care înalță și oțelește sufletele pentru împărăția lui Dumnezeu și lupta vieții.

Vremile cer dela preot știință bogată, fie preot la oraș, fie la sat, fiecare având lipsuri și condițiile lui de viață. *Majestatea Sa Regele* a subliniat un mare și sfânt adevăr când a ținut să declare: „Acuma când România este chemată la altă viață, când hotarelor ei li s'au tras pentru vecie brazda firească, biserica trebuie să fie aceea, care în primul rând să priceapă năzuințele ei de azi... Biserica, dupăcum am mai spus-o, nu e cuprinsă înăuntrul a patru ziduri împodobite cu scumpe icoane, ci este o putere vie, care să ia la aer liber, să cunoască prin forța ei tot ce e în cale și să împodobească cu strălucirea sufletescă a credincioșilor ei”.

N'avem decât să recunoaștem: preotul dădă vrea să fie adevăratul îndrumător al sufletului neamului românesc, să ia aminte și să cetiască. Nu lucrări ușoare, ori chiar ușuratic, pentru pierderea de vreme, ci opere de valoare, privind lumea preocupărilor culturale, teologice și sociale ale vremii, spre a se instrua ca să poată lumina la rândul său, pe alții.

Obol bine plasat. O vorbă veche românească susține că „cine pe săraci ajută, pe Dumnezeu împrumută”. Dar cine-l mai sărac decât milioanele ce petrec în mizerie și în înțunec și umbra morții, și cine are mai multă lipsă de ajutor frățesc decât slugile lui Hristos, ce se străduiesc să încreștineze pe acei nenorociți și să le ridice și lor biserici, școli, seminarii, spitale și alte așezăminte de neapărată trebuință? De aceea nu se poate plasa mai bine obolul milei ca dându-l spre scopuri misionare. Secretarul S. Congregației pentru Propagarea Credinței, Msgr. Celso Constantini, îndreptându-se către toată suflarea creștină să susțină Opera Pontificală pentru răspândirea evangheliei lui Hristos, are îndemnuri ce nu pot lăsa rece pe nici un creștin de bine:

„Trebuințele misiunilor catolice sunt foarte mari; ele cresc în proporție cu progresul misiunilor...”

Muncitorilor Evangheliei trebuie să le dăm pâine; multele lor opere trebuie să le menținem. Misionarii străini împrăștiați în toate părțile lumii sunt în număr de 14,239; preoți indigeni 6,973; seminariști, din seminarul mic și din cel mare, sunt 15,979; frați străini și indigeni sunt 10,055; surori străine și indigene 55,349; catehiziști și învățători 163,430; o armată de 266,025 de pioneri ai Evangheliei, cari luptă în tranșeele îndepărtate ale credinței cu bărbăție și tenacitate și cari adeseori scaldă aceste sfinte tranșee cu sângele lor. — Această armată admirabilă a dragostei creștine organizează o rețea bine orânduită de opere: biserici, capele, universități, școli, spitale, dispensare, leprozerii, tipografii, ziare... Și acești soldați ai lui Hristos vă întind mâna; ei sperază și se roagă pentruca *Dumneca Misionară* să le procure mijloacele necesare pentru trai și muncă și

Ne trebuie virtuți bărbătești

Când Hitler vrea să scoată virtutea creștină: umilința, din sufletul poporului german; când bolșevicii se aprind de ură văzând umilința creștină; când la noi sunt atât de mulți bărbații cari se codesc să intre în asociațiile ce au legătură cu Biserica, este semnul că și lumea dela noi într-o mare măsură este streină de ideea creștină.

E bine să punem în examinare, cu mult realism, situația credincioșilor noștri, pentru că nu e cuminte să ne lășăm înșelați de aparențe. Rezerva ce o au bărbații și tineretul față de Biserică este unul din cele mai curioase fenomene. E semnul vădit că suntem departe de sufletul lor. E semn că învățătura ce o primesc nu satisface. Forțele noastre, stăruința noastră, este lipsită de obiective practice în viața socială și de aceea nu țin cu noi, pentru că nu știm uni viața ideală cu cea reală!

În viitorul apropiat va trebui să facem schimbări esențiale în mentalitatea și în felul nostru de a munci, pentru credincioșii noștri să nu fie creștini numai în biserică, ci și în viața de toate zilele.

Când ne gândim la stările dela noi, două chestiuni sunt de examinat: 1. dacă sunt virtuți pe care lumea le-a alterat; 2. dacă sunt virtuți de reînviat. Pentru că desigur armonia socială creștină din primele veacuri și din evul mediu se baza pe virtuți bărbătești, pe virtuți cari nu așteptau și nu cereau admirația nimănui.

Dar în lumea noastră materialistă, ce-a rămas din bărbăția creștină, din virtuțile cari au stimulat oarecând, și nici nu demult, progresul social creștin? N'a rămas decât fundamentul dogmatic, care permite tuturor să bagatelizeze, să schimonosească sau să altereze tot ce avem bun, tot ce avem sfânt, tot ce-i virtute!

I. Una din virtuțile pe cari le-a schimonosit lumea mai mult, și care, desigur, închide energiile celea mai uriașe și care ține în lanțuri progresul creștin, este *umilința*, alterată.

— Noi înțelegem blândețea și umilința, dar numai până la un loc! Exact până la un loc! Adică cum? Noi știm că drumul cel mai scut între două puncte este linia dreaptă, adică virtutea nealterată. Știm că o singură cale e bună și mii greșite.

Virtutea nealterată a umilinței însă nu este altceva decât un bun simț care recunoaște tot ce e adevăr și, mai cu seamă, respectând pe toți, respectul și recunoștința cea mai mare o dă lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte: umilința este un bun simț natural plus elementul supranatural, și atât!

Însă ce se întâmplă cu această virtute când ajunge la practică? a) Unii iau calea spre trufie; b) alții fac sub acest pretext o adevărată muncă de auto-distrugere, „din respect față de Dumnezeu”. Cum fac cei cari, dintr'un rău înțeles respect față de Dumnezeu, îngropă talanții în pământ... prin bune sentințe ascetice — dar rău

pentru această Duminecă, în urma rugilor sfinte ale tuturor, să coboare binecuvântarea lui Dumnezeu asupra trudei lor.

A da câțiva lei este pentru fiecare dintre noi un sacrificiu mic; dar donațiile neînsemnate ale tuturor catolicilor, formează laolaltă o sumă importantă. — Nici unul nu trebuie să se sustragă dela această datorie. Iată secretul izbânzii... Multe parohii au dăruit până la 5 lei de persoană. Ce nu s'ar putea face dacă întreaga lume catolică ar imita aceste parohii de model. Și ar fi posibilă această imitare, dar trebuie ca preotul să știe organiza colecta...”

aplicate. Așa, bună oară, un credincios care va repeta, *in sens greșit*, formule ca acestea: „Nu sunt nimic; Dumnezeu e totul”; „Nu pot nimic, Dumnezeu toate le poate face” etc. va deveni un negativist, pentru că aceste formule de autosugestii distrug individualitatea și îi leagă pe cei ce le practică de o adâncă pasivitate. Asta fiindcă în astfel de suflete se naște un adânc dispreț pentru eforturile și lucrările proprii, „pentru că toate acestea sunt pline de imperfecțiuni”. Iată o metodă pe care o bicinește Mântuitorul când vorbește despre sluga care a primit un talant și și l-a îngropat în pământ.

Umilința creștină, în esență, este o virtute care, fără să fie stridentă, își imprimă peceta pe fața omului. Cine e stăpânit de o umilință adevărată, poate să fie vesel, poate să glumească, poate să se revolte pentru nedreptățile ce se fac altora, pentru că umilința adevărată este cel mai mare grad de bun simț și adevăr. *Humilitas veritas*, cum zice sf. Bernard.

Dacă unui astfel de om i se face vre-o muștrare, sau i se corectează vre-o idee greșită, primește bucuros cele spuse, pentru că nu se caută pe sine, și vrea să-și fie de folos și-și și altora. Așa că umilința bine înțeleasă este cheia celor mai puternice și mai folositoare virtuți individuale și sociale.

Acest bun simț = umilința, când se alipește și lucrează pentru marile ideale ale creștinismului, atunci ia o înfățișare măreață, se naște *Mândria Creștină*. Când acest bun simț creștin se revoltă pentru răul din lume, se naște *Solidaritatea Creștină*, *Munca Constructivă Creștină*, *Energia*, *Curajul* și în sfârșit *eroismul creștin*. — Ce aproape stau de umilința nealterată virtuțile bărbătești, eroismul!

Probă, că așa trebuie înțeleasă umilința, este Mântuitorul care, cu toate că ne-a dat cel mai desăvârșit exemplu de umilință, umilința a înțeles-o în muncă și adevăr; a sbiciuit pe vânzătorii din templu și a susținut sus și tare adevărul că El este cel ce era de fapt: este fiul lui Dumnezeu.

Umilința creștină nu răpește demnitatea nimănui. A dori ca semenul nostru să se lipsească de demnitatea ce provine din calitățile lui psihice și morale în numele umilinței creștine, e o josnicie. De vreme ce suntem fiii liberi și avem dreptul să ținem capetele sus descoperite, nime nu poate propovădui o astfel de umilință pentru ca să se suprapună. Să piară deci acelea pretenții și acele revendicări făcute în numele umilinței creștine!

Noi vrem progres și investirea capitalurilor noastre sufletești în marile idealuri creștine. Noi nu mai putem rămânea de dragul cuiva, sau de dragul lumii, ținânduți în pasivitate. Trebuie să rupem lanțurile umilinței alterate! Mântuitorul ne cere măcar atâta: să dăm argintul nostru schimbătorilor, adică să sprijinim marile planuri și marile grupări sociale creștine, dacă nu suntem în stare să inventăm noi dela noi și să facem noi și noi leacuri pentru bolile veacului nostru.

Să ajutăm prin urmare formațiile existente și marele plan social creștin: Acțiunea Catholică. Umilit este numai acela care are bun simț și muncește.

Alte probe că așa trebuie înțeleasă umilința creștină, sunt acei călugări jezuiți cari și acum cutează să meargă în Rusia. Dacă aceștia ar avea o umilință de aceiaș stofă cu cea pe care o crede și o vede lumea, demult ar fi pus G. P. U. mâna pe ei; dar nici nu s'ar fi dus acolo. Dară pentru că umilința lor nu se vede nici la față nici în gesturi, nici nu li este schimonosită statura și ființa

de stăruința de a se nimici pe sine, de aceea trec biruitori, fiind de folos lui Hristos și Bisericii.

Un alt exemplu de umilință care nu stănește inițiativa, curajul și celelalte virtuți, este a jezuitului Pro Michel, care luni de rând a mărturisit, a cuminecat și a făcut apostolie în mijlocul celor mai grozave persecuții, în Mexic.

Umilința mutilată de lume, desigur, este unul din cele mai grozave dezastre ale creștinismului contemporan. Capitalurile, energiile, toate, toate sunt îngropate. Ce va face Domnul când va veni să ceară socoteală pentru talanții împrumutați?

Umilința mutilată este una din însușirile cari produc mai multă scârbă. Pe aceasta o urăsc hitleriștii, o urăsc bolșevicii și o urăsc Dumnezeu..

De multe ori o muștrare, chiar rău voitoare, conține mult adevăr, de aceea trebuie să fim realiști și apoi idealști.

II. Una din virtuțile pe cari umilința alterată o ține în lanțuri este *Mândria Creștină*. Aceasta este fiica Umilinței Creștine.

Mândria Creștină este una din cele mai rare virtuți. Mândria Creștină nu e o virtute de toate zilele. Când într-o țară creștină Credința ajunge la decadentă mândria creștină dispare aproape cu totul. Și dimpotrivă, când într-o țară viața creștină e în progres, aceasta e virtutea care fălăe ca o biruință prin locurile cele mai neașteptate, pe cum steagurile în posturile cele mai înaintate spre inamic.

Mândria Creștină aduce cu sine o mulțime de binefaceri, pentru că nu este nimic egoist în ea deși poartă un nume pe care își vine da capo să-l desaprobi ca ceva necompatibil cu ideea creștină. Cel cuprins de acest simțământ se uită pe sine și se identifică cu învățătura plină de Viață a lui Hristos. Această virtute apoi este singura care învinge la sigur respectul uman; înving ea apoi inerția și inconștiența. Face ca omul să fie om, iar nu maimuță. Mândria Creștină învinge moda care este unul din cele mai puternice reclame pentru Infern. Mândria creștină, în viața de toate zilele, separă pe cei buni de cei răi și astfel drojdiile nu tulbură limpezimea vieții sociale creștine. Mândria Creștină a fost aceea care a ridicat puternicele expediții cruciate. Ea a ridicat catedrale uriașe împodobite cu toată arta genului uman. Ridică statui gigantice lui Hristos-Rege!

Mândria Creștină a dat, prin gura martirilor, răspunsuri de o măreție și de un curaj nemai pomenit.

Trebuie să știm că virtuțile bărbătești, Mândria Creștină și celelalte, sunt virtuți ce împodobesc pe eroii noștri. Pentru aceasta am fost admirați de locuitorii imperiului roman. Acestea sunt făuritoarele păcii și a ordinii sociale!

Să dezvoltăm în asociațiile noastre bunul simț. Să sprijinim o mentalitate sănătoasă, brăbăția, eroismul, curajul, inițiativa. Bunul simț creștin este egal cu noțiunea adevăratei umilințe.

Acestea sunt învățăturile pe cari le așteaptă bărbații; roade, planuri pentru o creștinească orientare — o puternică și restabilită orientare creștină.

Asociațiile noastre să le curățim de persoanele cu o falsă umilință. Acestea compromit ideea creștină. Asociațiile noastre să fie pline de bun simț creștinesc, să le facem focare de Mândrie Creștină. Desigur munca e grea, pentru că cere în acest scop o puternică instrucție și multă răbdare. În schimb, în asociațiile noastre vom avea pe oamenii cei mai de seamă, iară nu pe toți vanitoșii cari alt-unde n'au cum să se afișeze.

Nu vrem să acuzăm sufletele bine intenționate, cari intră în asociațiile noastre și se îndreptează, dar nici nu este o glorie a noastră că la sate în majoritate intră oameni fără prestigiu. Mulțumirea și bucuria că am câștigat astfel de

elemente n'are dreptul să fie decât foarte rezervată.

Să ne deslegăm din lanțurile în cari vrea lumea să ne vadă legați și să muncim cu stăruință și cu plan la dezvoltarea virtuților bărbătești și la desrobirea noastră.

Felician M. Soran

Dacă s'ar vorbi totdeauna așa...
Precum se știe, la serbările „Astrei“, ținute în Septembrie c. la Abrud, au cuvântat și cei doi episcopi români ai Clujului: Preasf. Hossu și Preasf. Colan. Acest moment îl prinde d. N. Iorga, și brodează pe temelile prilejite de el o seamă de considerații pe cât de actuale, pe atât de însemnate. — Iată cuvântul dlui N. Iorga, așa cum a văzut lumina tiparului în „*Neamul Românesc*“ (Nr. 211, din 26 Sept. c.):

„La Abrud, pentru serbările „Asociației“, dacă au lipsit cei doi Mitropoliți, de peste munți, bolnavi sau absenți din țară, Bisericele românești au fost reprezentate de tinerii episcopi Colan și Hossu.

Slujba s'a făcut la ortodocși și clerul unit care-și are o frumoasă biserică, de aparență foarte veche și deosebit de interesantă, n'a putut, firește, să vie, dar cei doi înalți clerici s'au întâlnit în sala festivităților și au vorbit din toată inima, cu o perfectă sinceritate, găsind accente de toată frumusețea, și au dat de o potrivă rostire durerilor și aspirațiilor întregului lor popor.

A fost un rar prilej de colaborare morală și națională. Toate inimile s'au încălzit când părintele Hossu s'a adresat către păstorul ortodox, intitulându-l cu o adâncă emoție în glas: „frate“.

Aceasta în momentul când, nu fără o atitudine de luptă confesională, se întemelază pentru bucățica de Maramurăș ciocirnit care ni s'a păstrat, o episcopie ortodoxă și când de o parte și de alta se duc înviersunate polemici istorice în jurul trecutului religios al acestor locuri.

Dar a stărni disensiuni confesionale e, pentru cei cu anteriu, ca și pentru cei îmbrăcați civil, o operă de rău făcători.

Ar fi mult mai bine dacă s'ar vorbi totdeauna așa ca la Abrud...“

Până aci d. N. Iorga. — Așa-l convins D-sa și așa-i convinsă toată lumea de bine. Și noi românii unii de fapt așa gândim, așa simțim, așa vorbim și așa ne comportăm. Nu așa însă frații din strana cealaltă, mai ales sibienii și cei de-o făptură saflețească cu ei. Așezția nu prea pierd prilejurile de a ne jigni cu vorba și nedreptăți cu fapta. A se vedea de ex., ieșirea dela Beluș a Preasf. Nicolae al Orăzii de care ne ocupăm în altă parte a gazetei. Ca de gratificațiile de cari am fost și suntem împărtașiți în adunările eparhiale ortodoxe, în sinoade protopresbiterale, în întruniri „for“-iste ș. a. nici să nu mai pomenim.

Știri mărunte

Personale. I. P. S. Sa mitropolitul nostru ALEXANDRU s'a întors eri la reședință, venind dela Sovata. Odihna, tratamentul medical urmat și mai pe sus de toate ajutorul lui Dumnezeu au restabilit deplin sănătatea înaltului Păstor, pentru care s'a rugat Biserica noastră întreagă.

Pe Valea Nirajului bucurie mare.
Bucurie creștină și română: s'a binecuvântat biserică noastră din Troița. Actul sfânt l-a săvârșit Dumineca trecută p. Dumitru Neda dela Blaj, ca reprezentant al Mitropoliei și p. Iosif

Pop, protopopul dela Târgu-Mureș, încunjuțat de mai mulți frați preoți din satele învecinate. Răspunsurile la sf. slujbă le-a dat corul școlii Normale de băieți din Târgu-Mureș, condus de prof. Zamfir. Noul lăcaș de închinare român unit, ridicat într'o lume până aci înstrăinată de sufletul neamului, laudă străduințele p. Emil Crețu, preotul local. Cuvânt de rămas bun dela vechea bisericuță s'a rostit p. Iosif Pop, protopopul districtual. În noua biserică, în cadrele sf. liturghii, au predicat p. Neda și p. Olteanu, iar p. Crețu a ținut cuvântare de mulțumită tuturor celor ce au contribuit cumva la înălțarea acestui sfânt lăcaș de închinare. În biserică arhiplină erau de față, între alții, profesorii Plaiian, Dr. Bozdog și Aurel Pop dela Tg. Mureș; preotul romano-catolic din localitate; pastorul reformat și cel unitar; învățătorii din împrejurimi și mulțime de popor.

Contra falsului misticism. Printr'un decret al Sf. Oficiu din 31. 8. 38 au fost puse la Index trei cărțuții, fără importanță, ale unei Luisa Piccareta. „*Osservatore Romano*“ din 11. 9. 38 arată că prin aceasta Sf. Scaun ține să curme pornirea bolnăvicioasă, ce se simte în toate părțile, de a se fabrica o literatură de maimuțareală mistic-religioasă. „Sunt astăzi — scrie ziarul — destule persoane, mai ales femei, care — cu bună credință, poate — se cred înzestrate cu carisme sufletești extraordinare și se simt chemate să împărtășească întregii familii creștine închipuitele lor viziuni și revelațiuni suprafirești, care în realitate nu sunt decât produsul fanteziei lor surescitate“. Așa, numita Piccareta face pe vestitoarea „Voinței Divine“, pe care o înțelege greșit și cu totul exagerat.

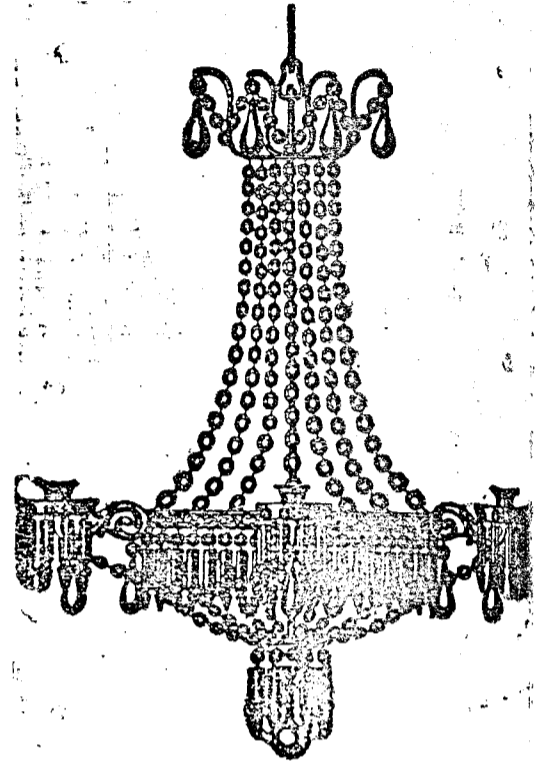
Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii III după înălțarea Sfintei Cruci, va predica în catedrală p. Dr. Leon Sârbu, spiritualul Seminarului Teologic.

— La *examenul de bacalaureat*, sesiunea de toamnă, s'au înscris 82 de elevi. La oral au fost admiși 50 de înși. Au reușit 33. — *Comisia examinatoare* a fost compusă din dd. C. Popovici, președinte (matematici), Ilarion Avram (istorie), Ana Teodorescu (l. română), Ecaterina Janette (l. franceză), Ilie Popescu (filosofie-drept), Enea Zeflean (l. latină), Eugen Garda (geografie), Nicolae Botezatu (fizico-chemice) și Gh. Veliciu (științele naturale).

Nouă minune la Lourdes. „*Universul*“ din 6 Sept. c. aduce după „*Le Journal*“, știrea unei vindecări recente la Lourdes. E vorba de *Homère Debuissou*, în vârstă de 29 de ani. S'a îmbolnăvit acum 18 ani de paralizie infantilă. Boala s'a agravat de așa, încât de 12 ani încoace era alimentat de maică-sa numai și numai cu lichide. De două ori a fost dus la Lourdes fără să se viece. Acum, dus a treia oară, ceriul s'a îndurat de el. Într'o zi de Luni, în timpul mesei, a început să-și miște fălcile. Ceeace nu mai făcuse de 12 ani. După masă a fost aflat în spital șezând pe marginea patului. După câteva minute a început să vorbească, fapt ce a uimit cu drept cuvânt pe cei de față. Apoi a pornit să umble prin casă. Cu ajutorul medicilor s'a început reeducația lui, carea de-altfel acum e deplin asigurată.

Aviz. „*Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, Astra*“ va distribui și în anul școlar 1938-1939 mai multe burse din fundațiunile administrate de această instituțiune, la studenți și studențe dela universitățile și academiile, precum și elevilor și elevelor dela liceele teoretice, comerciale și industriale din țară. Cererile pentru aceste burse se vor înainta *Comitetului central al „Asociațiunii“ str. Șaguna Nr. 6, Sibiu, cel mai târziu până la 20 Octombrie 1938*, însoțite fiind de următoarele acte: 1) Certificat de înscriere în anul școlar 1938-1939; 2) Certificat cu notele obținute la finea anului școlar 1937-1938; 3) Certificat despre situația materială a părinților; 4) Certificat de naștere; 5. Cei înrușiți cu fondatorii: Nicolae Russu și so-

ția sa Cornelia, Ioan Russu și soția sa Ecaterina, Petru Mureșan, vor înalța și un certificat despre gradul de rudenie cu acești fondatori. 6) Reflectanții la bursele de câte Lei 7000 anual din fundațiunea „Bădila-Moldovan“ vor înainta o dovadă că sunt adăpostii într'unul din căminele studențești de pe lângă Universitatea sau Academiile din Cluj și că nu beneficiază de altă bură dela Stat. — În numele *Comitetului central al „Asociațiunii“* Dr. GH. MOGA. m. p. vicepreședinte, NICOLAE BĂILĂ m. p. secretar.

Comandați Policandre

la

LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă-cristal, în diferite forme pentru bisericile noastre dela sate.

Tot aici găsiți **Sfeșnice** pentru altar, toate mărimile cu 1-3 brațe, **cruci** de perete și cu talpă din lemn, metal, nichel și argintate orice mărime; **Berete** din Klott; **Colare** pt. preoți. **Brăe**, (cingulum) pt. teologi, preoți și protopopi, în diferite lățimi și culori, din mătase sau lână. Se mai află: **Potiro**, **Ciborium**, **Cădelnițe**, **Chivot**, aurite și argintate. **Clopoțele** pentru altar cu 1-4 clopoțele. „**Drumul Crucii**“ (Calvaria) 14 buc. Icoane de hârtie fine colorate în diferite mărimi.

Mare depozit de **Ornate și prapori** gata, în diferite culori, cu prețuri reduse **icoane** de hârtie și picturi. Tot solul de rechizite, imprimare, Cărți de rugăciuni și bisericesti, medalioane, rozare și steaguri pentru Reunțiunile **Mariene**. Teatre și Monoloage populare și școlare. „**Drumul Crucii**“ avem gata înramate în lemn de stejar cu cruce și inscripție de 120 x 75 cm. rama, iar 75 x 54 cm. icoanele pictate artistic în oleu. Lucrare artistică și toate cele 14 bucăți costă 35.000 Lei.

Cereți catalogul detaliat și ilustrat.

A apărut noua edițiune a LITURGHIERULUI

Crudo 250 Lei
Legat întreg în pânză, aurit 340 „
LIBRARIA SEMINARULUI — BLAJ